

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN NOVEMBER 2020

AARDRYKSKUNDE: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 3 uur 200 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende vertolkings mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

IEB Copyright © 2020

BLAAI ASSEBLIEF OM

Punte moet toegeken word in lyn met:

- die spesifieke inhoud van die punteskema of die generiese vlakbeskrywings wat van toepassing is op die vraag
- die spesifieke vaardighede wat in die punteskema of generiese vlakbeskrywings van die vraag gedefinieer is
- die standaard van die antwoord wat verwag word van 'n kandidaat soos wat die voorbeelde van die gestandaardiseerde vraestelle voorstel

Bepunting moet POSITIEF gedoen word

- Punte word toegeken vir korrekte / geldige antwoorde
- Krediet word toegestaan vir antwoorde wat geldig is en wat wyer strek as die raamwerk van die sillabus (verwys na seniornasiener of seniormoderator soos nodig).
- Punte word toegeken wanneer die kandidate duidelik bewys toon van hulle kennis en waartoe hulle in staat is.
- Punte word nie afgetrek vir foute nie.
- Punte word nie afgetrek vir weglating nie.
- Die spelling, interpunksie en grammatika word in die antwoorde gemerk alleenlik wanneer dit spesifiek geassesseer word volgens die punteskema. Die betekenis moet nog steeds ondubbelsinnig wees.

Reëls moet konsekwent toegepas word, bv. gevalle waar kandidate nie instruksies gevolg het nie of in die toepassing van die generiese vlakbeskrywers.

Die volle spektrum van punte, soos gedefinieer in die nasienriglyne vir die vraag, moet gebruik word (alhoewel die volle spektrum van punte beperk kan word deur die kwaliteit van die antwoorde van die kandidate).

Punte word alleenlik toegeken soos dit uiteengesit is in die nasienriglyne.

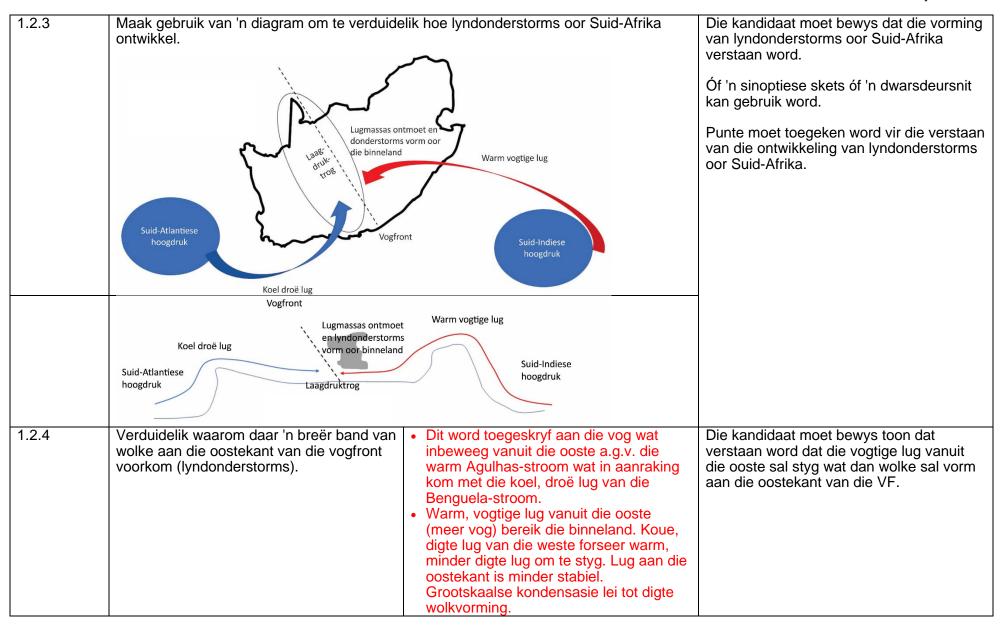
Punte mag nie toegeken word met inagneming van die drempels vir die graad of graadbeskrywers nie.

Wanneer hoërorde vrae nagesien word, gebruik asseblief opstelkoderingstelsel om die moderasieproses meer konsekwent, regverdig en makliker te maak.

Aardrykskunde opstelkodering

- (U) Uitstekend
- (G) Goed
- (R) Redelik
- **(V)** Vaag
- (H) Herhaling
- (I) Irrelevant

1.1	Vrae	Antwoorde	Notas
1.1.1	Die klimaatstreek van Malalane kan beskryf word as A kontinentaal. B maritiem. C Mediterreens. D kus	A Kontinentaal	
1.1.2	Die gemiddelde jaarlikse reënval is A 9 mm B 60 mm C 35 mm D 716 mm	D 716 mm	
1.1.3	Die seisoenale gemiddelde temperatuurspeling vir Malalane is A 1 °C B 9,1 °C C 16,4 °C D 25 °C	B 9,1 °C	
1.1.4	Die gemiddelde jaarlikse temperatuur van Malalane is A 8,9 °C B 16,5 °C C 22 °C D 25,5 °C	C 22 °C	
1.2	Vrae	Antwoorde	Notas
1.2.1	Noem die vernaamste weerstelsel wat verantwoordelik is vir die ontwikkeling van lyndonderstorms oor Suid-Afrika.	 Enige EEN van die volgende: laagdruktrog vogfront kontinentale laagdrukstelsel termiese laagdrukstelsel as hulle nie beide SAHP en SIHP insit nie 	Of enige relevante antwoord.
1.2.2	Noem EEN ander gevaar wat nie in die twiet genoem is nie.	Enige EEN van die volgende: • kitsvloede • swaar reën • weerlig	Enige ander toepaslike gevaar kan genoem word.

IEB Copyright © 2020

BLAAI ASSEBLIEF OM

1.2.5	Verduidelik waarom die weerstoestande wat met lyndonderstorms gepaardgaan, erger is as dié van geïsoleerde (normale) donderstorms.	 Lyndonderstorms: sterk stygende lug meer gestruktureerd is 'n versameling selle wat almal in dieselfde rigting beweeg hou langer aan hulle dek 'n groter gebied wyer versprei vog word gedurig van die oseaan af ingevoer gedurige vorming van cumulonimbuswolke langs die vogfront sterker styging en kondensasie langs vogfront vind enige tyd van die dag plaas geassosieer met stortreën Gewone donderstorms: geïsoleer kom oor klein gebied voor geen voortdurende bron van vog nie reën laat namiddae 	Daar word van die kandidaat verwag om te verduidelik en dus moet die konsep in detail verduidelik word.
1.3	Vrae	Antwoorde	Notas
1.3.1	Malalane lê in 'n vallei langs die Krokodilrivier. Noem die wind wat gedurende die dag hier sal waai.	Anabatiese of Valleiwind	Aangesien die vallei se kante warmer is gedurende die dag sal die wind uit die vallei uit waai.
1.3.2	Verduidelik waarom rook wat deur die suikerraffinadery vrygelaat word, in die vroeë oggend op 'n wolklose dag vasgevang word in die vallei.	Dit is as gevolg van die vorming van 'n inversielaag in die vallei gedurende die nag. Die rook word vasgevang in die vallei en is dus gekonsentreerd.	Daar word van die kandidaat verwag om te verduidelik en dus moet die konsep in detail verduidelik word.

1.3.3	Gebruik 'n diagram om te verduidelik waarom die konsentrasies van besoedeling altyd hoër oor die binneland van Suid-Afrika sal wees gedurende die winter. Lug wat daal vanuit		Die kandidaat moet wys dat hy / sy die invloed van die hoogdruk oor die binneland op die konsentrasie van die besoedeling verstaan.	
	die I hoo	Punte moet toegeken word vir die verstaan van die konsep.		
	Die konsentrasie van besoedeling neem toe gedurende die winter Rook en	Inversielaag nader aan die oppervlakte besoedeling word ng onder the inversie		
1 /	Vrae	Antwoorde	Notas	
1.4		Antwoorde	เทบเลอ	
1.4.1 (a)	Die stadium wat A benoem is, is dieloop.	bo	Notas	
1.4.1 (a) 1.4.1 (b)	Die stadium wat A benoem is, is die		Notas	
1.4.1 (a)	Die stadium wat A benoem is, is dieloop. Die Kwenadam is 'n basisvlak van erosie Die dam sal tot gevolg hê al met die rivierloop langs	bo	INOLAS	
1.4.1 (a) 1.4.1 (b) 1.4.1 (c) 1.4.1 (d)	Die stadium wat A benoem is, is dieloop. Die Kwenadam is 'n basisvlak van erosie Die dam sal tot gevolg hê al met die rivierloop langs Die Krokodilrivier het 'n profiel.	tydelike Verjonging / terugsnydende erosie ongegradeerde	Notas	
1.4.1 (a) 1.4.1 (b) 1.4.1 (c) 1.4.1 (d) 1.4.1 (e)	Die stadium wat A benoem is, is dieloop. Die Kwenadam is 'n basisvlak van erosie Die dam sal tot gevolg hê al met die rivierloop langs	tydelike Verjonging / terugsnydende erosie	INOLAS	
1.4.1 (a) 1.4.1 (b) 1.4.1 (c) 1.4.1 (d)	Die stadium wat A benoem is, is dieloop. Die Kwenadam is 'n basisvlak van erosie Die dam sal tot gevolg hê al met die rivierloop langs Die Krokodilrivier het 'n profiel.	tydelike Verjonging / terugsnydende erosie ongegradeerde	Notas	

1.5	Vrae	Antwoorde	Notas
1.5.1 (a)	Definieer vleiland.	Gebied wat beslaan word deur vleie of moerasse; waar grond versadig is. Land onder water.	Kandidate mag eie en unieke benadering tot die vraag hê en antwoorde sal dus verskil. Hoef nie 'n handboekgebonde antwoord te
1.5.1 (b)	Definieer waterskeiding.	'n Waterskeiding is hoë grond wat een dreineerbekken van die aangrensende dreineerbekken skei.	wees nie.
1.5.2	Beskryf TWEE voordele wat 'n vleiland vir 'n rivierstelsel inhou.	Daar is verskeie voordele van 'n vleiland vir 'n gemeenskap: • kos en habitat vir visse en wild • verbetering van die water se kwaliteit / filtrering • vloedwaters word geberg / beheer • erosie van die kuslyn word beheer • natuurlike produkte vir menslike gebruik wat ook ekonomiese voordeel inhou • geleenthede vir: – ontspanning – opvoeding – navorsing – toerisme	Hierdie is 'n Beskryf vraag – kandidaat moet die konsep in detail beskryf.
1.5.3	Evalueer TWEE redes waarom hierdie ontwikkeling moet verseker dat die oewersone langs die rivier onderhou word.	Onderhouding of ontwikkeling van 'n aantreklike oewersone kan: • waarde van eiendom verhoog • erosie in toom hou en dus verlies van grond verminder • kwaliteit van water beskerm • habitat van wild verbeter • bydra tot die natuurlike skoonheid van die land • die geraas van die reservoir, verkeer, paaie en nabygeleë eiendomme verminder • die tyd en koste van onderhouding verminder • meer privaatheid verskaf • skerm vorm wat onaantreklike uitsigte uitsny • skilderagtige uitsigte skep • vloed voorkoming	Hierdie is 'n Evalueer vraag – kandidaat moet die konsep in detail evalueer.

1.5.4	Analiseer DRIE negatiewe effekte wat menslike aktiwiteite op die opvangsgebiede van riviere in Suid-Afrika kan hê.	 Stormwateraflope: dreineer direk in ons waterweë, hewige reën veroorsaak dat sediment, afval en besoedeling in ons riviere en uiteindelik in die oseaan beland. Te veel water word onttrek: dit kan ook impak op die mense wat die water gebruik, bv. vir besproeiing of voorsiening van water vir diere. Agteruitgang van die ekologiese integriteit van hierdie rivierstelsel. Algebloei: versnelde eutrofikasie. Sedimentasie: waterweë word verstop deur grond wat opeenhoop – gewoonlik te wyte aan erosie wat met landbou geassosieer word. Verandering in oorstromings: Veranderinge wat aangebring word in opvanggebiede kan effek hê op oorstromings in die opvanggebied. Sulke veranderinge in die opvanggebied beïnvloed ook die impak van siklone op hierdie gebiede. Toename in oppervlakafloop: vloedpiek is hoër. Korter vertragingstyd / vloedlyn. Besoedeling deur olie, afval van diere, rommel, kunsmis en onkruiddoders. Ander besoedeling deur grassnysels, blare en grond wat die waterweg se ekologiese balans kan versteur. Sommige middels wat besoedel kan water- en seeplante sowel as -diere vergiftig; ander middels beskadig die omgewing deur eutrofikasie of sedimentasie. 	Hierdie is 'n Analiseer vraag – kandidaat moet die konsep ontleed.
-------	--	---	---

1.6	Vrae	Antwoorde	Notas
1.6.1	Noem die straatpatroon van Malalane en Fish Eagle Bend	Malalane – radiaal / sirkelvormig Fish Eagle Bend – bepland onreëlmatig / onreëlmatig	
1.6.2	Noem TWEE kenmerke wat die vorm en ontwikkeling van Malalane beïnvloed het.	Enige twee van die volgende: die Krokodilrivier Buffelspruit rivier die N4 pad treinspoor landbougrond plaasgrond sentrale brandpunt	
1.6.3	Verduidelik waarom meeste van die besighede langs die N4-hoofweg geleë is.	 Dit is die hoofroete deur die streek en dit dra die meeste verkeer. Advertering Verlig verkeersopeenhoping 	
1.6.4		winkelsentrum wat die gebied van Malalane l	bedien.
1.6.4 (a)	Definieer die terme:		
1.6.4 (a) (i)	Ankerhuurder	'n Aansienlik groter huurder in 'n winkelsentrum – gewoonlik 'n afdelings- of kettingwinkel – wat 'n groter aantrekkingskrag het. Die bedoeling is dat hierdie ankerhuurder 'n groter deursneebevolking na die sentrum toe sal lok om hulle inkopies daar te doen.	Kandidate mag eie en unieke benadering tot die vraag hê en antwoorde sal dus verskil. Hoef nie 'n handboekgebonde antwoord te wees nie.
1.6.4 (a) (ii)	Kettingwinkel	'n Kleinhandelaar met verskeie winkels en hierdie winkels het dieselfde handelsmerke, sentrale bestuur en gestandaardiseerde besigheidspraktyke.	
1.6.4 (b)	Analiseer waarom kleinhandel-kettingwinkel 'n kleinhandelaar te vind.	s die faktore hieronder moet oorweeg wanne	er hulle poog om die beste ligging vir
1.6.4 (b) (i)	Reikafstand	Besighede moet daarvan bewus wees dat hulle kliënte of klante net 'n sekere afstand sal reis om van hulle produkte te koop / gebruik te maak.	

1.6.4 (b) (ii)	Drempelbevolking	Besighede moet 'n minimum aantal mense
1.0.4 (b) (ii)	Dienipelbevolkling	hê wat in hulle gebied woonagtig is / daar
		kuier (soos in die geval van Malalane) om
		hulle diens of produk lewensvatbaar te
4.0.4 (5) (***)	Manhanahia	maak.
1.6.4 (b) (iii)	Markgebied	'n Besigheid moet die inkomstevlak en ting gegen ander waar die haeigheid.
		tipe gemeenskap waar die besigheid
		gevestig is, in ag neem, ongeag watter
		diens of produk ook al aangebied word
		of beskikbaar gestel word.
		Area waarvoor die winkel 'n diens lewer, wat gebaasse in en die inkometendels of
		wat gebaseer is op die inkomstevlak of
4.0.5	Operation was a start was a second and the	tipe diens geoffer.
1.6.5	Sommige mense trek weg vanaf groter	Stede is oorvol.
	stedelike gebiede na klein landelik	Die vinnige leefstyl in stede is nie vir
	nedersettings toe. Stel TWEE verskillende	almal nie.
	redes voor waarom mense na landelike	Besoedeling.
	nedersettings, soos Malalane, toe sal trek.	Stres geassosieer met werk.
		Tegnologie stel mense in staat om van
		die huis af te werk, kantoor nie nodig
		nie.
		Meer mense besit motors en meer
		mense kan dus verder vanaf hulle
		werksplek bly.
		Beter vervoer tussen landelike en
		stedelike gebiede.
		Groter inkomste wat spandeer kan word.
		Die landelike gebied bied meer
		geleentheid vir ontspanning.
		Meer geld of meer geleenthede om geld
		te maak.
		Diens-gedrewe ekonomiese voordele.
		Meer geleenthede om na die landelike
		dele te verhuis.
		Internet en gebruik van selfone het
		toegeneem, data word goedkoper,
		rekenaars nou goedkoper.
		Gesondheidskwessies.
		Misdaad en veiligheid
		• Inisuadu en veiligneiu

		 Aftrede Eiendom pryse Terugkeer huis toe (voorouerlik) om by familie aan te sluit SDI – geleentheid vir groeipotensiaal langs ontwikkelingsgange 	
1.7	Vrae	Antwoord	
1.7.1	Bereken die totale oes suikerriet versnipper vir 2019 / 2020 in MT per hektaar	69,15 MT per hektaar	Aangesien die waardes gegee is, kan slegs hierdie antwoord korrek wees.
1.7.2	Verklaar die afname in die area wat geoes is tussen 2014 / 15 en 2016 / 17.	 Enige EEN verduideliking Instelling van suikerbelasting Droogte Vloeding Verswakking van ekonomie Probleme met krag / elektrisiteit. Beurtkrag Verandering in eienaarskap van land Insek-/plantsiektes Krimpflasie Goedkoper bron van ander lande Arbeid geskille Produk verandering weens hoër geldkrop Dube handelshawe 	
1.7.3	Noem TWEE van die vernaamste gebruike van suiker in Suid-Afrika.	Alhoewel suiker hoofsaaklik gebruik word as gevolg van sy soet smaak, is daar vele ander gebruike in voedseltegnologie. Preserveermiddel Verandering van tekstuur Deel van die fermentasie proses Gee geur Kleur Vermeerdering van volume Plofstowwe Vir uitvoer Medikasie Skoonheidsprodukte Biogas Brandstof	Die kandidaat mag slegs 'n lys van gebruike gee.

1.7.4	Waar, anders as in Mpumalanga, word suikerriet in Suid-Afrika verbou?	KwaZulu-Natal Oos-Kaap	
1.7.5	Suid-Afrika het in 2018 suikerbelasting ingestel. Ondersoek TWEE moontlike gevolge wat dit vir die suikerindustrie ingehou het.	 Produkte wat suiker bevat het duurder geword. Werksgeleenthede wat direk met suiker geassosieer word, is opgeskort. Verlies aan werksgeleenthede wat indirek aan suiker se produksie verbonde is deur kettingnywerhede. Administrasie in besighede vermeerder. Lae-inkomstegroepe het minder geld om te spandeer. Verliese in die landbou sektor. Produksietoename verhoogde moontlikheid om belasting in te reken Suikerindustrie verswak omdat minder mense koop 	Hierdie is 'n Ondersoek vraag – kandidaat moet die konsep in detail ondersoek.
1.8	Vrae	Antwoord	Notas
1.8.1	Pas die kolomme by mekaar		
1.8.1 (a)	Grondrestitusie	E Om grond terug te besorg aan diegene wat dit verloor het	
		gedurende apartheid as gevolg van praktyke van rassediskriminasie.	
1.8.1 (b)	Waardeketting	praktyke van rassediskriminasie. C Die proses waardeur waarde tot 'n produk toegevoeg word. Dit sluit in produksie, bemarking en	
1.8.1 (b)	Waardeketting Volhoubaarheid	praktyke van rassediskriminasie. C Die proses waardeur waarde tot 'n produk toegevoeg word. Dit sluit in	

1.8.2	Opstel				
Moet asseb opstel gemeIn die plek d	ief NIE REGMERKIES MAAK wanneer 'n rk word nie – dit verwar die optellers. aarvan, onderstreep relevante en unte en maak gebruik van die stelsel van	AARDRYKSKUNDE SE KODES VIR OPSTELLE E – Uitstekend G – Goed V – Vaag R – Herhalend I – Ontoepaslik	INHOUD: BEWYSE:	Onderstreep relevante punte indien korrek Omkring verkeerde punte	
		F – Aanvaarbaar	()	Sit hakkies () om bewyse	

	m te stel oor die implimentering van 'n program van grondrestitusie wat op die gemeenskap
gebaseer is – soos dié een tussen die gemeenskap in Omskryf die <i>voordele</i> van hierdie projek /	Meer werksgeleenthede
vennootskap.	Groter inkomste vir hierdie streke
vermotiskap.	Toename in werkers met vaardighede
	Ontwikkeling van die infrastruktuur
	Ontwikkeling van kettingnywerhede
	Landbou word meer volhoubaar
	Vermenigvuldigereffek
	Diversifisering van landbou
	Verbeterde selfbeeld van plaaslikes
Evalueer waarom grondhervorming in Suid-Afrika	Om die ongeregtighede van die verlede reg te stel
nodig is.	Apartheid-beleide
Hodig is.	Bemagtig plaaswerkers (wat nou die geleentheid het om boere te kan word) en spreek
	daardeur die ongelykhede aan
	Gee mense wat voorheen werkloos was die geleentheid om by te dra tot die ekonomie
	BGP en BBP groei
	Verbeter die ekonomiese groei van die land
	Omdat die grootste deel van Suid-Afrikaners deur apartheid magteloos en sonder regte
	gelaat is.
	Dra by tot ekonomiese groei of om armoede te verlig
	Daardeur word groter gelykheid in inkomste bewerkstellig
	Landbou word meer volhoubaar
	Voedselsekuriteit
	Sosiale geregtigheid
Ondersoek die nadele van die huidige	Die proses is baie stadig
grondhervormingsproses in Suid-Afrika.	Baie moeilik om die eise te bewys
3 1	Rolspelers in proses is onwillig
	Historiese griewe wat nie opgelos is nie
	Projekte wat gefaal het (insluitend projekte van grondrestitusie).
	Nuwe boere het nie vaardighede nie
	Nuwe boere het nie al die hulpbronne nie
	Swak onderrig in landboubestuur.
	Politici en ander rolspelers het grootliks op verkryging van grond gefokus
	Onvoldoende ondersteuning nadat hulle op grond gevestig is
	Swak beplanning
	Gemeenskappe baklei onder mekaar
	Bevoordeel kapitaal-intensiewe kommersiële boerdery wat nie toepaslik vir die
	begunstigdes is nie
	 Landbou-entiteite word 'spook-plase' (ghost farms) ná grondhervorming.

	In sommige gevalle is die infrastruktuur van die plaas gesteel en het produksie tot 'n - 'l'atana' gelage.
	stilstand gekom
	Kan tot frustrasie, geweld en plaasmoorde lei
	Kan tot voedsel onsekerheid lei – skakel met 'n tekort aan vaardighede
	Korrupsie op regeringsvlak
	Inmenging van politieke partye - onderbreek die proses
Bespreek die ondersteuning wat die regering aan die mense kan gee nadat hervorming plaasgevind	• Een van die belangrike komponente van grondhervorming is vir die begunstigdes om selfversorgend te word.
het en hulle op die grond gevestig is.	Daar moet maatreëls in plek gestel word om te verseker dat grond wat hertoegedeel
The of fiding op and grotte governing to.	word, wel produktief gebruik word.
	Ondersteuning nadat boere op grond gevestig is
	Daar moet 'n mentorstelsel in plek wees
	Voldoende finansiële ondersteuning
	Vennootskappe tussen die regering en die privaat sektor.
	Opleiding en vermeerdering van vaardighede onder die jeug in die streek
	Ontwikkel koöperatiewe plase
	Vestig instansies wat die situasie sal monitor om sodoende die grond te beskerm
	 Stel doelwitte vir die oordrag van grond
	Maak vinniger oordrag van grond moontlik
	 Strategieë om vertroue in die agri-besigheidsektor te vestig.
	Bespoedig opleiding in landbouwetenskappe. Mook boardon a moldikar.
	Maak boerdery makliker Name of the state of the sta
	Nuwe meganismes wat die moeite werd is
	Verander die manier waarop die agri-sektor in Suid-Afrika werk
	Alleenbesit van grond mag onvoldoende wees en soms heeltemal ontoepaslik
	Alternatiewe vir die huidige praktyke van grondbesit.
	Hoofmanne en gemeenskappe moet verantwoordelik gehou word as hulle nie hulle grond
	kan verbeter nie.
	Bygevoegde dienste en infrastruktuur:
	 Elektrisiteit – son en wind
	 Nuwe onderrigfasiliteite
	 Selfoontoring – vir aansluitbaarheid
	Besproeiingskemas – boorgate

Kriteria	(Vlak 3) Uitstaande – Goed	(Vlak 2) Bevredigend	(Vlak 1) Swak
 Skryfvaardighede Neem struktuur en aanbieding in aanmerking. Gebruik kort inleiding en slot. Logiese bespreking en gebruik van onderopskrifte. 	Gepaste inleiding en slot. Gesofistikeerde, samehangende en gestruktureerde skryfwerk. Onderopskrifte en paragrawe is effektief gebruik. Opstel is kort, goed gestruktureerd en kernagtig.	Inleiding en slot teenwoordig, alhoewel nie ideaal nie. Pogings om te hou by die onderopskrifte en om paragrawe te gebruik. Opstel skiet tekort aan bondigheid en dwaal by tye van die punt af.	Skryfwerk is swak en amper onverstaanbaar. Geen inleiding of slot word voorsien nie. Geen gebruik / navolging van onderopskrifte nie. Lang sinne, swak grammatika en oneffektiewe gebruik van paragrawe. Opstel is herhalend. Kolpunte is dalk gebruik.
 Inhoudskennis Korrekte gebruik van aardrykskundige terme en begrippe Hou by onderwerp en onderopskrifte. 	Toepaslike inhoud en gedetailleerde bespreking van die onderwerp. Goeie gebruik van aardrykskundige terme en begrippe. Toepaslike aantal feite voorgelê en ontwikkel per onderopskrifte.	Gebruik soms toepaslike inhoud. 'n Oorsig / algemene bespreking van sleutelkwessies. Basiese gebruik van aardrykskundige begrippe en terme. (60–50% van vereiste feite voorgelê per onderopskrifte.)	Afwyking van die onderwerp. Swak begrip van konsepte en terme. Oppervlakkige / swak bespreking. Amper geen toepaslike feite / onderopskrifte.
Ondersteunende bewyse – ontleding en begrip Die vermoë om die onderwerp te ontleed en evalueer word in hierdie kategorie geassesseer. Verwysing na gevallestudiemateriaal / feitelêer / bronmateriaal verskaf. Indien toepaslik, moet verwysing gemaak word na bekende / plaaslike of ander voorbeelde.	Die kandidaat is daartoe in staat om toepaslik te redeneer en evalueer. Daar is goeie bewys van akkurate toepassing van begrip en bewyse word verskaf. Verslag demonstreer begrip en integrasie van toepaslike gevallestudie / feitelêer / bronmateriaal in die konteks van die verslag. Bewyse nodig van ontleding van inhoud en hoërordeintegrasie.	Oppervlakkige verwysings word na die gevallestudie / feitelêer / bronmateriaal gemaak. Alhoewel na ondersteunende voorbeelde verwys word, is dit nie duidelik dat die leerder 'n goeie begrip van die voorbeeld / gevallestudie se materiaal het nie. Ondersteunende bewyse is nie altyd van toepassing op die onderopskrif of konteks van bespreking nie. Bespreking het geen diepte nie.	Beperkte tot geen verwysing na gevallestudie / feitelêer / bronmateriaal nie. Voorbeelde word nie verskaf nie. Het min of geen aardrykskundige betekenis. Min ontleding of begrip. Demonstreer minimale begrip van die onderwerp.

2.1	Vrae	Antwoord	Notas
	Bestudeer die byskrifte op die sinoptiese kaa	art en kies die woord(e) in hakies wat die stell	ings WAAR sal maak.
2.1.1	Drukstelsel E is oor die (Indiese / Atlantiese / Arktiese) Oseaan.	Atlantiese	Dit is die Suid-Atlantiese hoogdruksel
2.1.2	Hierdie sinoptiese kaart stel toestande voor in die (lente / somer / winter).	winter	Koue front oor die land.
2.1.3	Die stelsel wat F benoem is, staan bekend as die (Suid-Atlantiese / Suid-Indiese / binnelandse) antisikloon	Suid-Indiese	
2.1.4	Die weer wat met druksel F geassosieer word, is (stabiel / onstabiel / wisselend).	stabiel	
2.1.5	Die lug by weerstelsel G beweeg in 'n (antikloksgewyse / kloksgewyse / afwaartse) rigting.	kloksgewyse	
2.1.6	Die wind wat gewoonlik met laagdruk by G geassosieer word, is 'n (katabatiese / berg-/ anabatiese) wind.	berg-	
2.2	Vrae	Antwoorde	
2.2.1	Verduidelik waarom warm fronte (I) selde die weer van Suid-Afrika beïnvloed.	 Warm fronte is gewoonlik te vêr suid geleë om enige impak op Suid-Afrika te hê. Gaan nie oor Suid-Afrika nie Slegs koue fronte kruis Suid-Afrika WF te kort (Bronmateriaal) 	
2.2.2	Brei uit op hoe dit moontlik is dat 'n warmfront-okklusie kan ontwikkel as die volgende stadium in die ontwikkeling van hierdie middelbreedtesikloon.	 Dit is wanneer die lug wat voor die warm front is, kouer is as die lug agter die koue front. Wanneer die fronte ontmoet word die koue lug opwaarts gestoot bo die warm front. Lugmassa vang op Lug is verplaas 	

2.2.3	Teken 'n dwarsdeursnit van die warmfront-o Koue front Warm lug Koue lug	kklusie van J na K . Warm front udste lug	Die kandidaat moet byskrifte gee. Indien dit nie gedoen is nie, kan slegs die helfte van die punte toegeken word.
2.3	Vrae	Antwoorde	Notas
2.3.1	Hoeveel tropiese siklone was daar voor Kenneth in 2019? A 9 B 10 C 11 D 12	B 10	
2.3.2	 Waarom neem die intensiteit van die storm af soos dit oor die land beweeg? A Die water is te koel. B Die voggehalte van die lug neem toe. C Die wind verander van rigting. D Die bron van vog nie teenwoordig en verlies aan wrywing. 	D Die bron van vog nie teenwoordig en verlies aan wrywing.	
2.3.3	Die Mosambiekkanaal is die ideale plek vir die ontwikkeling van tropiese siklone as gevolg van die A warm water aan die ooskus. B koue seestroom. C ITKS. D Tropiese winde.	A warm water aan die ooskus	

2.3.4	Wat veroorsaak die vorming van die gevaarlike kwadrant / semi-sirkel? A Wind beweeg in dieselfde rigting as wat die storm beweeg. B Windskuifspanning in die vorteks. C Die rigtings van die straalstroom hoog bo in atmosfeer D Lug se beweging rondom die laagdruk	A Wind beweeg in dieselfde rigting as wat die storm beweeg.	
2.3.5	Watter van die volgende toestande kom in die middelpunt of oog van die storm voor? A sterk winde B swaar reën C onbewolk en kalm D lae temperature	C Onbewolk en kalm	
2.4	Vrae	Antwoord	Notas
2.4.1	Identifiseer die deel van die stad waar die hoogste temperature voorkom.	SSKBinnestadSandton SSKAl die hoë geboue	Enige bewys dat kandidaat kennis dra dat die middel van die stad die warmste sal wees.
2.4.2	Lys TWEE oorsake van die stedelike hitte- eiland.	 Die boumateriaal wat gebruik is om die geboue te bou. Groter oppervlakarea Minder waterbronne Donker kleur van oppervlaktes Inversielaag Hoë konsentrasie van mense Hoë konsentrasie van aktiwiteite Grootte van oppervlaktes wat hitte kan absorbeer Hitte wat spruit uit enige menslike aktiwiteite Besoedeling Gebrek aan plantegroei 	Kandidate kan punte verdien indien dit duidelik is dat begryp word dat die bou van stede die omgewing warmer maak.

2.4.4	Verduidelik waarom daar 'n besoedelingskoepel oor die meeste groot stede voorkom. Stel TWEE maatreëls voor wat geneem kan word om die impak van 'n besoedelingskoepel te verminder.	 Die stedelike hitte-eiland wat veroorsaak dat daar 'n hoër temperatuur in stede is, vang die stofdeeltjies en ander deeltjies in die lug op 'n lae vlak in die atmosfeer vas. As die winde nie sterk genoeg waai nie bly hierdie koepel behoue en word die hitte wat opgestyg het, vasvang in die stedelike hitte-eiland. Inversielaag keer besoedeling vas Groot aantal bronne van besoedeling, bv. fabrieke Verminder verkeer deur mense aan te moedig om te stap EN fiets te ry. Skep sones waar verkeer beperk word om sodoende voertuie wat besoedeling veroorsaak, te probeer uitskakel. 	Fokus op: Faktore wat lugbesoedeling verminder en/of Faktore wat stedelike hitte-eiland verminder
		 Vestig konstruksienywerhede wat die lugkwaliteit respekteer. Moenie verdere paaie bou nie. Voertuie wat besoedeling veroorsaak moet omgeskakel word. Vergroen die stad. Beboet Skoon lug wet 	verminder
2.5	Vrae	Antwoord	Notas
2.5.1 (a)	Die eenheid waarin die afloop van 'n rivier uitgedruk word, is	kumek.	
2.5.1 (b)	Reënval op die hidrogram word gemeet in	millimeter.	
2.5.1 (c)	Die punt wanneer die reënval die hoogste is, staan bekend as	piek van reënval	
2.5.1 (d)	Die punt waartydens die afloop toeneem staan bekend as	Stygende been	
2.5.2	Ondersoek TWEE faktore wat 'n stormhidrogram sal beïnvloed tydens 'n episode van reën.	 Reënval, tipe en intensiteit. Kenmerke van oppervlak Plantbedekking. Grond- / rotstipe Helling Bekkenmorfologie en –grootte 	

2.5.3	Verduidelik die verband wat bestaan tussen die hidrogram se vorm en die dreineerbekken se vorm.	 Ontbossing. Herbossing. Grondgebruik Dam / reservoirs Infiltrasie Afloopwater (nie afvoer) Vorm van die dreineerbekken Vloeding Basisvloei Dreineringsdensiteit Ligging van die opnamestasie Die vorm van die dreineerbekken beïnvloed ook afloopwater en afloop van die rivier. Dreineerbekkens met 'n ronder vorm het 'n korter vertragingstyd en 'n hoër vloedpiek as dreineerbekkens wat lank en smal is omrede die water 'n korter afstand moet vloei om die rivier te bereik. 	Hierdie is 'n Verduidelik vraag – kandidaat moet die konsep in detail verduidelik.
2.6 2.6.1	Vrae Noem en beskryf EEN proses van erosie wat moontlik by M kan voorkom.	 Antwoord Abrasie en korrosie – Dit is wanneer groter deeltjies wat deur die rivier meegevoer word, die rivier se oewers en bedding erodeer. Attrisie – Deeltjies sediment in die bodemvrag skuur teen mekaar of teen die bodem van die kanaal en breek dan en word kleiner en ronder. Hidrouliese aksie – Dit is wanneer die water die sagter rots erodeer. Oplossing of korrosie – Wanneer suurwater die rots erodeer. Aanvaar die volgende indien volledige verduideliking gegee is: Uitkalwing Laterale erosie Horisontale erosie 	Notas

2.6.2	Teken en benoem 'n dwarsdeursnit vanaf L (a) die waarskynlike verskille in die diep (b) 'n glyhelling (c) 'n rivierrotswand (d) rivierhang		
	Vorm	Rivierhang	Die vorm van die rivierkronkel moet gewys word. Dit moet 'n dwarsdeursnit of dwarsprofiel wees.
2.7	Vrae	Antwoord	Notas
2.7.1	Bepaal die gemiddelde spoed waarteen afsetting van 'n sal geskied.		
2.7.1 (a)	0,5 mm- gronddeeltjie	± 50 Kumek	
2.7.1 (b)	50 mm-klippie	± 2 000 Kumek	
2.7.2	Bestudeer die Hjulströmkurwe en verduidelik die verhouding tussen die spoed, neerlegging en erosie van deeltjies van verskillende groottes.	Hoe vinniger die rivier vloei, hoe groter is die deeltjies wat vervoer kan word.	Kandidaat moet op AL VIER aspekte in verduideliking fokus • Spoed • Neerlegging • Erosie

2.7.3	Assesseer TWEE moontlike beperkinge	Neem nie die diepte van die water in ag	Die kandidaat moet 'n basiese begrip van
	van die Hjulströmkurwe.	nie	die HK kan toon en moet weet wat dit nie
		Wys nie dat:	wys nie.
		 sedimentasie veroorsaak word 	
		wanneer die spoed afneem nie	
		 erosie veroorsaak word deur toename 	
		in spoed van die rivier nie	
		 Rowwe skattings – nie-lineêre skaal 	
		 Aanname dat die rivier oraloor dieselfde 	
		is.	
		 Moeilikheid om die grafiek te lees 	
		 Praat nie oor volume nie 	
		 Praat nie oor flottasielading nie 	
		 Praat nie oor gradiënt nie 	
		Vorm van die land	
		 Vorm van die dreineerbekken 	
		Friksie van die stroomlading	
		 Fase van ontwikkeling/loop van die rivier 	
		 Kanaalvorm nie ingereken nie 	

3.1	Vrae	Antwoord	Notas
	Sê of die volgende stellings WAAR of VALS byvoorbeeld 3.1.0 Vals.	is. Skryf slegs die nommer van die vra	aag neer en dan of die stelling waar of vals is,
3.1.1	'n Sentrale plek is enige nedersetting wat dienste en goedere aan die kleiner naburige nedersettings voorsien.	Waar	
3.1.2	'n Nedersetting wat sirkelvormig is, se vorm word meestal beïnvloed deur kenmerke soos paaie en / of riviere.	Vals	
3.1.3	Die proses waartydens sosiale groepe van een woongebied na 'n ander beweeg en wat dan tot veranderinge in die sosiale karakter van die residensiële gebiede lei, staan bekend as filtrasie.	Waar	
3.1.4	'n Droëpuntnedersetting is geleë waar die beskikbaarheid van water die grootste voordeel is in gebied wat andersins droog is.	Vals	
3.1.5	Die oorgangsone is tussen die beboude en die landelike gebied en daar is gewoonlik kompetisie vir die gebruik van die grond.	Vals	
3.2	Vrae	Antwoord	Notas
3.2.1			
3.2.1 (a)	Hierdie nedersetting is 'n (geïsoleerde plaasopstal / gehuggie / dorp).	gehuggie	
3.2.1 (b)	Die fisiese faktor wat die keuse van 'n standplaas vir 'n nedersetting op hierdie plek bepaal het, is die (vlakte / rivier / vallei)	vlakte	
3.2.1 (c)	Hierdie nedersetting is (enkelfunksioneel / multifunksioneel / vierfunksioneel).	enkelfunksioneel	
3.2.2	Noem EEN diens wat aan hierdie nedersetting gelewer word	Elektrisiteit Telefoon Vuilgoedverwydering Buitetoilet Riool Pad Stormwaterriool	Kragdrade kan in die foto gesien word.

3.2.3	Bespreek TWEE kwessies rakende dienslewering aan 'n nedersetting soos die een in die foto.	 Paaie is nie geteer nie en is gewoonlik in 'n swak toestand. Watervoorsiening is gereeld onvoldoende of word swak onderhou. Die rioolstelsel funksioneer nie altyd soos dit moet nie Rommel word nie verwyder nie. Skole Klinieke Voedsel en winkels Telekommunikasie Elektrisiteit Veiligheid en sekuriteit Swak publieke vervoer 	Hierdie is 'n Bespreek vraag – kandidaat moet die konsep in detail bespreek.
3.3	Vrae	Antwoord	Notas
3.3.1	Omskryf TWEE faktore wat die waarde van grond kan beïnvloed.	 Toegang tot ekonomiese aktiwiteite Geriewe in die woonbuurt Huidige en toekomstige grondgebruik Aanvraag en voorsiening Ligging en vervoernetwerke Fisiese kenmerke Toegang tot fasiliteite Ligging Afstand en liggings met inagneming van informele nedersettings Afstand van fabrieke Prestige/status Funksionele aantrekkingskrag Misdaad Geskiedenis van die area 	Maak voorsiening vir enige redelike en logiese antwoord.
3.3.2	Voorspel TWEE stedelike probleme wat teen 2050 ernstige kwessies in Suid-Afrikaanse stede kan wees.	 Bedreigings vir die omgewing Vinnige verstedeliking wat die basiese infrastruktuur onder druk plaas. Voorafgenoemde tesame met gereelde en uiterste weersgebeurtenisse as gevolg van die globale klimaatsverandering sal die impak van bedreigings in die omgewing vererger. Daar sal strawwe kompetisie wees vir skaars hulpbronne soos water, voedsel en energie. 	Hierdie is 'n ope vraag aangesien die kandidate moet voorspel . Elke punt moet egter gedetailleerd wees.

		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
		 Toegang tot hierdie hulpbronne moet behoorlik en regverdig bestuur word. Tekort aan werkbare tegnologie Swak bestuur deur die regering. Korrupsie Veroudering van die bevolking Gebrekkige gesondheidsorg Tekort aan behuising Sosiale segregasie – xenofobie Nuwe vorme van regering. Beweegbaarheid van mense in sowel as tussen stedelike gebiede; openbare vervoer. Verkeersopeenhoping Verlies aan gemeenskapsgevoel Tekort aan ruimte om uit te brei (d.i. land) Grond word te duur vir die gemiddelde persoon. Toename in lewenskoste Oorbevonling Oorbevolking Verspreiding van siektes Misdaad en geweld Verouderende infrastruktuur
3.3.3	Stel DRIE volhoubare strategieë voor om stedelike nedersettings wat uitbrei, te hanteer.	 Buurtverval Ontwikkel vervoer- en ander stelsels om beweging moontlik te maak en daardeur verkeer te verminder. Sluit publieke vervoer vir massas mense in. Effektiewe stelsels van energie. Belê in hernubare hulpbronne (son-, wind- of hidrokrag). Beskerming van die omgewing – groenstrook Effektiewe bestuur van afval. Ontwikkeling van openbare ruimtes en grond. Effektiewe infrastruktuur moet vir die groeiende bevolking gebou word deur

		konstruksie van rioolafvoere, waterpype, optiese kabels en elektriese kragdrade; vermeerdering van sekuriteit en brandbestryders; bou van plaaslike klinieke en laerskole en voorsiening van die nodige personeel. Ruimtelike en sosiale gelykheid. Verskaf basiese dienste. Ontwikkel effektiewe, verantwoordbare en deursigtige werkskepping, informaliteit en entrepreneurskap. Bevorder plaaslike ekonomiese ontwikkeling aktief deur die skep van liggingsgebonde werkskepping. Ontwikkel gestruktureerde informele sektor Hanteer konflik in stedelike gebiede, geweld en misdaad op 'n effektiewe manier. Hanteer ongelykhede en spanning op die sosiale front. Verdigting – nuwe hoë geboue. Landgoedere met gemengde grondgebruik. Kleiner wonings en eiendomme. Beskeie wonings vir diegene met beskeie lewenstyl. Huisbote: bevorder volhoubaarheid. Skeepshouers. – laer koste behuising Stadsvernuwing Bevorder stedelike-landelike migrasie – telependel	
3.4	Vrae	Antwoorde	Notas
3.4.1	Verduidelik waarom die hoogste persentasie informele werksgeleenthede in Limpopo voorkom.	 Hierdie provinsie se inkomste is laag en dit het 'n groot bevolking . Vorige tuislande Broodwinners nie in provinsie in groot sentrums nie Tekort aan formele werksgeleenthede Swak vervaardiging sentrums Meer argitektuur – seisoenale werk 	Kandidaat moet bewys dat daar 'n verband is tussen die vlak van inkomste en die aantal persone wat werksaam in die informele sektor is.

3.4.2	Stel TWEE redes voor waarom handeldryf 41% tot die informele ekonomie bydra.	 Limpopo is 'n grensprovinsie. Indien immigrante van Botswana, Zimbabwe en Mosambiek nie in die formele sektor werk kry nie, word hulle deel van die informele sektor. Dit is baie maklik om tot die informele ekonomie toe te tree. Dit is baie maklik en goedkoop om 'n paar produkte te koop. Mens kan op enige plek 'n tafeltjie prakseer en jou produkte verkoop. Geen kwalifikasie benodig nie en min tot geen administratiewe rondslomp nie. Goedere kan maklik vervoer en geskuif 	
3.4.3	Evalueer die belangrikheid van vroulike werkers in die informele sektor van die ekonomie.	 Omdat hulle beperkte toegang tot die formele ekonomie het, is hulle baie keer die dryfveer agter die informele ekonomie. Vroue staan gereeld aan die hoof van huishoudings en hulle moet hulle afhanklikes onderhou. Baie vroue wil van die huis af werk en doen handwerk of open salonne. In baie huishoudings is die vrou die broodwinner en sy sorg vir die hele gesin. Vroue maak 'n groter deel van die informele uit – dra meer by Tradisionele genderrolle – meer vroue 	Hierdie is 'n Evalueer vraag – kandidaat moet die konsep in detail evalueer. Kan goed in diepte verduidelik word.

3.4.4	Bespreek TWEE maniere waarop informele handelaars toegerus kan word om 'n betekenisvolle bydrae te kan maak tot die Suid-Afrikaanse ekonomie.	 Ruimte om te kan handeldryf. Ondersteun hulle – finansiële of ontwikkeling van vaardighede. Verdere ontwikkeling van vaardighede van diegene wat hierby betrokke is. Laat registrasie vir beskerming toe. Gaan in vennootskap met bestaande besighede. Gee dieselfde regte en voorregte as formele besighede. Gee lenings en kapitaal aan klein besighede en entrepreneurs. Maak fasiliteite beskikbaar aan informele handelaars om volhoubare platform vir hulle te skep om behoorlik te kan funksioneer. Verskaf 'n verbinding tot die moontlike bemarkers en kliënte Help met advertering / bemarking 	Kan 2 vae antwoorde wees of as enkele punte gelys
3.5	Vrae	Antwoord	Notas
3.5.1	Definieer die volgende terme:		
3.5.1 (a)	Agri-prosessering	 Vervaardiging wat die prosessering van grondstowwe en intermediêre produkte wat vanuit die landbousektor verkry is, behels. of Verwerking van landbouprodukte. 	Kandidate mag eie en unieke benadering tot die vraag hê en antwoorde sal dus verskil. Hoef nie 'n handboekgebonde antwoord te wees nie. KONSEP
3.5.1 (b)	Groenveldontwikkeling (green fields development)	Ontwikkeling van grond wat nie voorheen vir residensiële, kommersiële of nywerheidsdoeleindes gebruik was nie.	
3.5.2	Verduidelik waarom Suid-Afrika 'n groter inkomste sou kon verkry deur landbouprodukte in verwerkte vorm uit te	 Produk het hoër waarde. Bevoordeel kettingnywerhede soos bv. blikkieskos Groter geneigdheid om produk te koop 	Verduideliking bewys dat die konsep om waarde by 'n produk te voeg, verstaan word.

3.5.3	Klassifiseer die ekonomiese sektor waaronder die Dube iConnect-sone val.	Kwaternêre / Tersiêre	Kan of voorsiening van IT wees of 'n ander diens soos deur die kandidaat genoem.
3.5.4	Lys DRIE faktore wat nywerheids- ontwikkeling in die KwaZulu-Natal-streek bevorder.	 Twee groot hawens Nuwe lughawe IOS – Richardsbaai. Potensiaal vir toerisme Baie water – suikerraffinadery en vervaardiging van papier. Goeie vervoernetwerke wat met die binneland skakel. Groot plaaslike mark – grootste bevolking / 50% binne 100 km van Durban af. Goeie toegang na Gauteng sowel as oorsese markte – veral China, Asië en Oos-Afrika. Groot arbeidsmark Beskikbaarheid van hulpbronne, bv. suiker, melk, vrugte en pluimvee. Warm klimaat – Pinetown 15 km / 300 m / area is meer gelyk. Strande, berge, wildreservate en gholfbane is tekens van 'n welvarende leefstyl. Aanvraag na goedere 	
3.5.5	Lys TWEE faktore wat in Figuur 14 gesien kan word wat die ligging van die Dube Handelshawe bepaal het.	 10 minute na Umhlanga. 30 minute na middestad van Durban 45 minute na Durbanse hawe. 50 minute na Dube Motoronderdelevoorsieningspark. Langs die N2. 95 minute na Richardsbaai. 15 minute na Ballito. Naby die treinspoor. 	Inligting moet vanaf die diagram verkry word. Dit hoef nie spesifiek te wees nie

3.5.6	Ondersoek die belangrikheid van die Dube	•	Werkskepping	Hierdie is 'n Ondersoek vraag – kandidaat
	Handelshawe vir die ekonomie van	•	Verbind dit met nywerheids-ontwikkeling	moet die konsep in detail ondersoek.
	KwaZulu-Natal.	•	Meer buitelandse inkomste	
		•	Verbeterde onderwys	
		•	Dryfveer agter die ontwikkeling van	
			infrastruktuur	
		•	Aantrekkingskrag vir geteikende	
			plaaslike en buitelandse beleggers.	
		•	Bevorder ontwikkeling van nywerhede.	
		•	Bevorder ekonomiese skakels tussen	
			voorsieners en nywerhede wat produkte	
			van voorsieners kan gebruik.	

Totaal: 200 punte